

Referat af det fælles årsmøde i forbrugergrupperne i PenSam Pension den 09.11.2022 i Nyborg Strand

Kost- og Service

Deltager:

Mette	Vallentin
Pia Heidi	Nielsen
Rasmus	Christiansen
Leila Nymann	Vorm
Irene	Holmstrøm
Stig	Dalkvist

Afbud:

Yee-Mei (Mimi)	Bargejani
Liselotte	Nielsen
Josephine Arrild	McGhie
Berit	Jacobsen
Inge	Holk Rasmussen
Kent	Simmelkjær

Udeblevet:

Jesper	Frankfurth-Nielsen
Adnan	Bouhidour
Pia	Jørgensen
Claus	Hagen Holm
Torben	Holmager
Kim	Lindby

Pædagogisk sektor

Deltager:

Gitte	Hansen
Heidi	Kristensen
Joan	Karlsen
Joan	Lindskov
Karen Birgitte Bach	Hove
Karen Munk	Andersen
Kim	Henriksen
Kirsten Pauly	Schmidt
Lilli	Frederiksen
Mette Krohn	Gade

Pia	Kristensen
Pia	Ludvigsen
Randi Sommer	Albæk
René	Meyrowitsch
Sonja	Nielsen
Susanne Walther	Andreasen
Søren	Kofoed
Tenna	Pflug
Tina Merete	Jensen
Tine	Thordén
Viggo	Dinesen
Finn	Christiansen
Jonna	Voss

Afbud:

Bente	Linnemann Nielsen
Betina	Engsig Hansen
Elin	Bundgaard
Helle	Stougård
Inger Lise	Jørgensen
Jette	Almskou
Jonna	Rønnest
Karsten	Wohlgemuth
Kim Jane Boerskov	Johnsen
Morten	Nielsen
Pia	Lundby
Tina	Westergaard
Ullakia	Broch
Marie	Thorhauge

Udeblevet:

Casper	Dahl Stenfelt
Kristian	Olsen
Kurt Schougaard	Sørensen

Social og Sundhed:

Deltager

Anette	Aagaard
Anette Birket	Pedersen

Anja Heidi	Rosenlund	Sussie	Brizarr
Anne Marie	Stick	Tina Juul	Falkenberg
Annie	Pilegaard	Tina Aas Oyarzo	Borja
Ann-Marie	Thomsen	Torben Juul	Larsen
Benny	Gerhardt	Trine	Ørnskov
Bente	Mortensen	Vibeke Elise	Jensen
Bjarne	Jensen	Vibeke Haumann	Jensen
Bo	Smidt	Benny	Schlüter
Carsten	Olsen	Christian	Gärtner
Christina	Ørnbjærg Jensen	Jens Erik	Fuglsang
Conni	Markusen	Kaltum	Farah
Dorrit	Knudsen	Karna Elton	Gjerulff
Dorthe Lundgaard	Nielsen	Lisa	Christensen
Erik	Mikkelsen	Lisse	Bertelsen
Erik Vagner	Nielsen	Per	Olsen
Grethe	Madsen		
Hanne Germund	Svensden	Afbud:	
Heidi	Jensen	Anja	Warming
Heidi	Teegen	Bolette K. G.	Hansen
Helle	Andreasen	Christina	Bank
Helle	Nielsen	Daniela	Christensen
Helle	Sommer	Elsebeth	Bjørnkjær
Henriette	Christiansen	Frederik	Kaufmann
Inge	Remonde	Gitta	Kørschen
Irene	Hjortshøj	Gitte	Schneider
Jan	Buch-Larsen	Heidi	Henriksen
Jan Ulf	Hansen	Heidi	Larsen
Jannie	Christensen	Henrik	Lykke Kyed
Jens	Høyrup	Ib	Baastrup
Jens	Mathiassen	Iben	Ilsø Nielsen
Jesper	Priskorn	Irene Møller	Buus
Jørgen Friis	Andersen	Janine	Almy
Ken Asmus	Pedersen	Juliana Vélez	Bedoya
Kim	Hessellund Olsen	Kirsten Juul	Thorup
Kirsten	Dybro Korf	Leif Risgaard	Jensen
Kirsten	Nielsen	Nihal	Tükenmez
Lene	Mikkelsen	Tim	Kristensen
Lisbet	Gregersen	Torben Klitmøller	Hollmann
Lisbeth Damtoft	Madsen	Vivi Lone	Andersen
Margit	Koch	Aase Quist	Christensen
Marianne	Petersen	Lone	Snedker
Marianne	Stausholm	Tina	Charlotte Kristiansen
Mette-Kirstine	Saltoft Schelin Jensen	Helle	Heilmann
Michael	Damm	Charlotte	Knudsen
Palle	Nielsen	Tine	Riis Kristensen
Pia	Levå	Amir	Taghi Baklou
Pia	Qvist	Fehmije	Thaqi
Susanne	Nielsen	Kenneth	Voldsgaard Marten

Udeblevet:

Alice	Brimo
Anne	Olesen
Annette	Schmelling
Bärbel	Harboe Dyhr
Cathrine	Rasmussen
Kurt Rudolph	Vandborg
Line	Brøste
Lisbeth	Andreasen
Michael Erik	Jensen
Robert	Gerken
Sille Solgaard	Christensen
Susanne	Hillers
Wiam	Akchi
Wicky	Jørgensen

Teknik- og Service**Deltager:**

Brian	Vittrup
Claus	Windfeld
Finn	Haarby Karlsen
Jakob	Tidemann
Jan	Karvig
Kim Walther	Andreasen
Lars Bo	Larsen
Søren	Steffensen

Afbud:

Thomas	Brücker
Martin	Nielsen

Dagsorden for årsmødet

1. Velkomst og valg af dirigenter
2. Forbrugergruppeledelsens beretning
3. Forretningsstatus ved Torsten Fels
4. Pensionskronen i helhed
5. Kritisk sygdom – en del af pensionskronen
6. Separate møder i forbrugergrupperne
7. Opsamling i plenum
8. Status på reform af forbrugergruppedemokratiet
9. Mødeplan 2023
10. Eventuelt og afslutning

1. Velkomst, præsentation af dagens program og valg af dirigenter

Torsten Fels bød velkommen til årsmødet.

Han indledte med, at vi netop var kommet på den anden side af et spændende folketingsvalg. Han bemærkede, at uanset hvordan forhandlingerne om grundlaget for en ny regering endte, så håbede han, at en ny regering ville prioritere at indfri de løfter, som var blevet givet til offentligt ansatte, herunder SOSU'ere om eksempelvis mere i løn, flere kolleger, bedre uddannelser og karriereudvikling inden for eget felt. Dette ville være et fornuftigt fokus i en tid med flere ældre og mangel på arbejdskraft generelt.

Herefter gik Torsten Fels til den mere formelle del af mødet og indstillede Pia Heidi Nielsen og Tine Thordén, som dirigenter for mødet. Forsamlingen valgte Pia Heidi Nielsen og Tine Thordén som dirigenter.

Pia Heidi Nielsen indledte med at konstatere, at forsamlingen var lovligt indkaldt, idet forbrugergrupperne havde modtaget materialet tirsdag den 26.10.2022, og kravet om modtagelse 10 dage før var således opfyldt. Indkaldelsen havde ligget på PenSam's hjemmeside fra den

06.09.2022. Dagsordenen fremgik af indkaldelsen til årsmødet. Årsmødet var således lovligt indkaldt.

Pia Heidi Nielsen tilkendegav herefter, at forbrugergrupperne var beslutningsdygtige, når over halvdelen af medlemmerne var til stede. Der var ved mødets start i alt 100 ud af 163 mulige (to tomme valgkredse i pædagogisk sektor: Varde og Bornholm) medlemmer i forbrugergrupperne.

Der er 63 medlemmer til stede fra Social- og Sundhed.

Der er 23 medlemmer til stede fra Pædagogisk.

Der er 6 medlemmer til stede fra Kost og Service

Og endelig 8 medlemmer til stede fra Teknik og Service.

Social- og Sundhed, Pædagogisk og Teknik og Service var således beslutningsdygtige, mens Kost og Service ikke var. Da der ikke skulle besluttes noget ved mødet, var det ikke et problem.

Konklusion

Forsamlingen valgte Pia Heidi Nielsen og Tine Thordén som dirigenter.

2. Forbrugergruppeledelsens beretning

Vibeke Elise Jensen aflagde forbrugergruppeledelsens årsberetning 2022.

Hun orienterede om, at coronapandemien havde åbnet muligheden for at mødes på andre måder, hvorfor forbrugergruppeledelsen og repræsentantskabet havde afholdt møder online i 2022, særligt ud fra et hensyn om at spare medlemmernes penge.

Hun fortalte også om afholdelsen af Velfærdens Talent 100 og deltagelsen ved Folkemødet på Bornholm, hvor det heldigvis havde været muligt at mødes fysisk igen efter år med digital afvikling og aflysning.

Herefter var Vibeke Elise Jensen omkring, at forbrugergruppeledelsen så med stor tilfredshed på PenSam's tilgang til ansvarlige investeringer, den gode kontorente trods turbulente tider og PenSam's indsats i forbindelse med de høje antal tilkendelser af førtids- og seniorpension.

Dirigent Pia Heidi Nielsen takkede Vibeke Elise Jensen for beretningen og åbnede for, at forsamlingen kunne stille spørgsmål til beretningen. Der var ingen spørgsmål til beretningen, som blev godkendt af forbrugergrupperne uden afstemning.

3. Forretningsstatus i PenSam

Torsten Fels lagde ud med en aktuel status på de finansielle markeder og centrale forhold i verden, der påvirkede økonomien.

De globale aktiemarkeder var voldsomt under pres og nede med 18 pct. aktuelt. Det var blandt andet drevet af stigende renter, stigende usikkerhed om den fremtidige indtjening i virksomhederne, centralbankernes stop i forhold til at sende likviditet ud i markederne og større geopolitisk usikkerhed grundet krigen i Ukraine, "soap-operaen" i England om premierministertitlen og spændingerne mellem Kina, Taiwan og USA.

Selvom mange af forholdene udspillede sig uden for landets grænser, havde det også konsekvenser for mange danskere, idet inflationen var på 11 pct., hvilket kunne mærkes i købekraften, som var blevet udhulet. Det gjaldt også for op mod 90.000 pensionister med markedsrenteprodukt, som havde udsigt til faldende pensionsudbetalingerne i 2023 på grund af dårlige afkast i 2022.

Selvom medlemmerne i PenSam havde gennemsnitsrenteprodukt, hvor investeringsafkastet udjævnes mellem årene og sikrede en mest mulig stabil udbetaling, fortalte Torsten Fels, at heller ikke PenSam kunne se sig skånet for negative investeringsafkast.

Aktuelt havde PenSam et negativt investeringsafkast på -10,8 pct., og med en kontorente på 8,85 pct. var forskellen mellem de to forhold blevet så stor (20 pct.), at det tærede for meget på det såkaldte kollektive bonuspotentiale (fælleskassen). Det betød, at PenSam havde været nødsaget til at justere kontorente til 7,38 pct. Ændringen skete i praksis ved, at kontorenten i november og december blev sænket fra 8,85 pct., som den havde været fra januar til og med oktober, til 0 pct. i november og december.

Torsten Fels betonede, at det forsat var en høj kontorente set i forhold til pensionsbranchen, og at det samme gjorde sig gældende for investeringsafkastet, selvom det var negativt. I en sammenligning med andre pensionselskaber lå PenSam's investeringsafkast efter årets første 9 måneder i den bedste tredjedel. PenSam indtog en fjerdeplads, kiggede man på afkast det seneste år og de seneste 3 år. Kiggede man på afkast de seneste 5 år og 7 år, indtog PenSam en første plads. Det var Torsten Fels' forventning, at kontorenten for 2023 også ville være positiv, om end den ikke kunne vedblive med at være på så højt et niveau som nu.

I oktober 2022 var industriløsningen taget i brug og i den forbindelse var PenSam også overgået til en ny omkostningsstruktur og sundhedsordningen var åbnet.

Torsten Fels fortalte, at det havde været en succesfuld ibrugtagning af systemet, og at de første indbetalinger og udbetalinger til 80.000 pensionister var gået rigtig godt. Han betonede, at der for nuværende ville være en periode med "vejarbejde" i systemerne, og at han i den forbindelse håbede på forståelse og lidt ekstra tålmodighed blandt medlemmerne, når de kontakter PenSam.

I forhold til administrationsomkostninger pr. forsikret medlem, lå beløbet i 2021 på 341 kr. Torsten Fels fortalte, at prognosen for administrationsomkostning pr. forsikret medlem i 2022 var på 317 kr., hvilket lå inden for den strategiske målsætning for 2025 om en størrelsesorden på 300-330 kr.

I forbindelse med den nye omkostningsstruktur skulle alle medlemmer fremover betale, mens det tidligere kun havde været bidragsaktive. Torsten Fels præsenterede et konkret eksempel på, hvad den nye struktur kunne betyde for et medlem.

Herefter fortalte Torsten Fels, at der efter en måned med den nye sundhedsordning allerede var 359 medlemmer, som havde fået bevilliget hjælp, og at der generelt var stor tilfredshed med ordningen blandt medlemmerne. Ordningen var for de fleste indbetalende medlemmer, og det var udfordringer i forbindelse med fastholdelse af job, der er 'adgangsgivende' til ordningen på baggrund af en individuel vurdering. Han bemærkede, at der efter det første år ville være en evaluering af ordningen, hvorefter man i forbrugergrupperne ville kigge på erfaringer og tilfredsheden generelt.

Næste tema i forretningsstatus handlede om PenSam som ansvarlig investor og nogle af de seneste nedslagspunkter inden for bæredygtige investeringer.

Torsten Fels fortalte først om en studietur i Indien arrangeret af SDG-fonden og IFU, som han netop var hjemvendt fra. Her havde han sammen med en gruppe andre investorer besøgt flere af de udviklingsprojekter, som PenSam er medinvestor på gennem fonden.

Torsten Fels var også omkring PenSam's grønne målsætning, som for nyligt var gjort mere ambitiøs, fordi det var lykkedes at få antallet af grønne investeringer til at stige hurtigt. I forhold til grønne investeringer fortalte han også, at han via nyhedsmedierne var kommet med en opfordring til politikerne om at prioritere at få skabt mange flere grønne infrastrukturprojekter i Danmark.

Torsten Fels var også omkring nogle af PenSam's seneste aktiviteter inden for at fremme arbejdstagerrettigheder og ansvarlig skatteadfærd i virksomheder. I forhold til arbejdstagerrettigheder havde PenSam sammen med andre lagt "investorpres" på Amazon, da

man ikke var enige i, at Amazon gav deres medarbejdere mulighed for at organisere sig i fagforening.

På området for ansvarlig skat havde PenSam været med til at lægge "investorpres" på Amazon og Microsoft for større gennemsigtighed med skattebetalinger og skatteplanlægning. Torsten Fels fortalte også, at han glædede sig over to nyere skattelovgivninger, som henholdsvis satte en bund under den globale selskabsskat og øgede transparensen om skattebetalinger mellem lande. PenSam havde blandt andet også arbejdet på at skabe relationer til europaparlamentarikere i Bruxelles.

Det sidste tema, Torsten Fels var omkring, handlede om afholdte arrangementer. Han fortalte om Velfærdens Talent 100, som var afholdt på Christiansborg i København med stor succes i maj 2022 og deltagelsen ved Folkemødet på Bornholm i juni 2022 med tre velbesøgte debatter om pension, skat og klima.

Pia Heidi Nielsen takkede Torsten Fels for en god gennemgang og åbnede for muligheden for at stille spørgsmål.

Der blev spurgt til, hvordan afkastet beregnes i de projektinvesteringer, som PenSam havde i Indien. Torsten Fels forklarede, at der var tale om såkaldte private equity-investeringer, der fungerede således, at PenSam købte sig ind i projektet på et tidligt tidspunkt med en plan om at sælge igen inden for en periode på 3-5 år. Jo bedre projektet havde udviklet sig i de år, hvor PenSam "var med", jo mere tjente PenSam ved salget.

Et medlem udtrykte utilfredshed med kø på PenSam's telefoner, som blandt andet gjorde det svært for medlemmer ramt af kritisk sygdom og som stod et svært sted i livet at komme igennem. Torsten Fels beklagede situationen, men betonedede også, at det desværre var uundgåeligt i en situation, hvor man overgik til et helt nyt system, som medarbejderne i PenSam blandt andet skulle lære at arbejde i. Han forventede, at man ville være tilbage til almindelig drift og ventetid på telefonerne inden for en nær fremtid. *Det kan efterfølgende oplyses, at der er et særskilt telefonnummer (44 39 30 50), hvor man som medlemmer kan ringes vedr. kritisk sygdom, hvorved man hurtigt kommer igennem til en relevant medarbejder.*

Det blev bemærket, at der på nuværende tidspunkt ikke var indlagt tid på FOA's uddannelse for tillidsrepræsentanter i forhold til at blive klogere på PenSam og pension. Der var efterspørgsel herpå med henblik på bedre at kunne have relevante drøftelse og gøre sin indflydelse gældende.

Der var tilkendegivelser i salen af, at det var tilfredsstillende, at PenSam kunne opretholde en fortsat høj kontorente i en tid med så meget uro på de finansielle markeder.

Konklusion

Forbrugergrupperne tog forretningsstatus til efterretning

4. Pensionskronen i helhed

Torsten Fels indledte med en illustration, der viste, hvordan pensionskronen var indrettet i dag og fulgte op med forbrugergruppernes prioritering af alderspension som nummer ét, førtidspension og kritisk sygdom som nummer to og dækning ved dødsfald som nummer tre.

Han forklarede, at stigende udbetalinger til førtids- og seniorpension og dødsfald satte pensionskronen under pres.

Der var de seneste år konstateret flere udbetalinger af gruppeforsikringsdækninger, end det havde været forventet.

Det var således nødvendigt ved den årlige vurdering af præmierne ved årsskiftet 2022/23 at hæve prisen på gruppeforsikringerne betydeligt pr. 01.01.2023. Forsikringssummerne ville imidlertid forblive uændrede i 2023.

I forhold til udbetalinger ved dødsfald viste Torsten Fels, at der havde været en stigning på 25 pct. i 2021. Der var en forventning om, at antallet ville stabilisere sig igen, da stigningen potentielt kunne hænge sammen med corona, men for nuværende var man nødt til at forholde sig til de øgede omkostninger i den forbindelse og lade det slå igennem i forsikringsprisen.

I forhold til udbetalinger til førtids- og seniorpension viste en oversigt over antal udbetalinger i perioden 2012-2021, at antallet var vokset eksplosivt i forbindelse med de nye muligheder for tilbagetrækning i 2020. Han konstaterede herefter, at antallet nu havde stabiliseret sig, men på et meget højt niveau særligt drevet af seniorpensionen, som måtte antages at være "den nye normal".

Torsten Fels gennemgik data i forhold til den markant andel af tilkendte førtids- og seniorpensioner og den korte opsparringstid. For at sætte yderligere spot på problemet med nedslidning og tidlig tilbagetrækning blandt PenSam's medlemmer underbyggede Torsten Fels problemerne med data på antallet af udbetalinger til førtids- og seniorpension, som lå markant højere i PenSam sammenlignet med det øvrige Danmark, at SOSU'er langt oftere end andre faggrupper fik tilkendelse, herunder 10. gange oftere end læger. Han forklarede desuden, at hver fjerde tilkendelse af førtids- og seniorpension skete til medlemmer med opsparingsforløb i PenSam kortere end 5 år.

Torsten Fels viste herefter udviklingen i pensionskronen fra 2020 før indførelsen af seniorpension til den forestående indretning i 2023 med udgangspunkt i et bidragsaktivt medlem på 35 år med 3.400 kr. i månedlig indbetaling. Han betonede, at der var tale om kraftige udviklinger i den andel, der gik til forsikringsdækninger primært drevet af stigningen i førtids- og seniorpension. Der ville ske en øgning af andelen til forsikringsdækninger fra nuværende 19 pct. til 24 pct., mens andelen til alderspension faldt tilsvarende fra 72 pct. til 67 pct.

Torsten Fels gentog herefter, at forbrugergrupperne tidligere havde truffet beslutning om, at opsparing af alderspension var første prioritet, mens dækning ved førtidspension og kritisk sygdom har anden prioritet og dækning ved dødsfald havde tredje. Stigningen i prisen på gruppeforsikringer stod over for at skulle dækkes med penge, der plejede at gå til medlemmernes i forvejen beskedne aldersopsparing. Torsten Fels forklarede, at det dermed var en udvikling, som var i modstrid med forbrugergruppernes beslutning om netop at prioritere den del.

Torsten Fels fortalte, at der hertil kom, at efter flere år med meget lav inflation, befandt vi os nu i en ekstraordinær situation med meget høj inflation primært forårsaget af forhold uden for landets grænser, som tidligere gennemgik.

Før forbrugergrupperne besluttede en tydelig prioritering af alderspension, blev der fastlagt en automatisk reguleringsmekanisme af gruppeforsikringsdækningernes størrelse baseret på den løbende inflationsudvikling. Den aktuelt meget høje inflation ville medføre, at fx dækningen ved dødsfald skulle hæves fra 475.000 kr. til 500.000 kr. i 2023. En stigning i dækningernes størrelse betød en præmiestigning, og derved at en større andel af pensionsindbetalingen skulle anvendes til risikodækninger og dermed ville der gå en mindre andel til alderspensionen. Det ville således også gå imod den prioritering af alderspensionen, som forbrugergrupperne havde fastlagt, og det ville forøge gruppeforsikringspræmierne yderligere ud over den i forvejen nødvendige stigning.

Med udgangspunkt i denne helt ekstraordinære situation og forbrugergruppernes prioritering af alderspensionen forklarede Torsten Fels, at bestyrelsen i PenSam Pension havde besluttet, at forsikringsdækningernes størrelse ikke skulle følge med inflationen automatisk. Fjernelsen af inflationsreguleringsreglen ville herved bidrage til at afbøde den ekstra store prisstigning på forsikringspræmier, som medlemmerne allerede så ind på grund af stigende antal forsikringsudbetalinger.

Torsten Fels betonede herefter, at der var behov for en politisk løsning. Han havde i den forbindelse råbt vagt i gevær i diverse nyhedsmedier og holdt møder med beskæftigelsesordførere fra begge fløje med henblik på at sikre en mere rimelig fordeling af den regning, som medfølger, når så mange får tilkendt førtids- og seniorpension. Han bemærkede, at

der også var et igangværende arbejde, hvor PenSam sammen med et stort og anerkendt analysebureau søgte at få problemet på dagsorden.

En politisk løsning kom imidlertid ikke til at løse hele problemet, hvorfor det kunne blive nødvendigt at indfører karensregler, eksempelvis at man ikke kunne blive omfattet af dækningen ved førtidspension ved optag i PenSam i en sen alder. Torsten Fels forklarede, at han ville komme tilbage på forårsmødet 2023 med et oplæg om, hvordan det bedst kunne håndteres, at forsikringsdelen af pensionskronen var massivt under pres. Forbrugergupperne ville blive inddraget i dette arbejde.

Pia Heidi Nielsen åbnede for muligheden for at stille spørgsmål.

På et spørgsmål vedr. sammenhængen mellem stigende forsikringsudgifter og det kollektive bonuspotentiale svarede Torsten Fels, at de to ting ikke påvirkede hinanden. Det kollektive bonuspotentiale også kaldet fælleskassen handler om investeringsafkast og muligheden for udjævning heraf i forhold til at kunne tilbyde en stabil kontorente.

På spørgsmål vedr. den aktuelle folkepensionsalder svarede Torsten Fels, at folkepensionsalderen de senere tre år var steget fra 65 til 67 år. Det betød konkret, at PenSam dækkede to år længere, og at der naturligt var tale om to ekstra år, som lå til slut i arbejdslivet, hvor man var særligt udsat.

Der blev spurgt til muligheden for karensregler i forhold til lovgivning på området og muligheden for at fusionere sammen med andre pensionselskaber for at løse problemet med stigende forsikringsudgifter. I forhold til karens forklarede Torsten Fels, at der intet lovgivningsmæssigt var til hinder for at indføre karensregler. Han forklarede, at det, der for ham "stod i vejen", var DNA'et i et arbejdsmarkedspensionselskab, som var solidaritet. Omvendt var situationen nu så alvorlig, at det ville være nødvendigt at tænke i de baner. I forhold til at fusionere svarede Torsten Fels, at det ikke ville løse problemet, da PenSam's medlemmer alligevel ville blive inddelt i deres eget risikofællesskab, da lovgivning krævede dette.

Det blev bemærket, at problemet med stigende forsikringsudgifter også kaldte på, at der ude på arbejdspladserne blev sat øget fokus på arbejdsmiljø- og forhold, rekrutteringsudfordringer, fastholdelsesudfordringer og manglende uddannede.

Det blev også bemærket, at det var overraskende, at politikerne ikke var mere optagede af problemet med nedslidning og øget udgifter til forsikring i FOA-faggrupperne. I den forbindelse blev Torsten rost for sin indsats i forhold til at skabe større politisk bevågenhed.

På spørgsmål vedr. om de ekstra dødsfald potentielt havde positiv betydning for de kollektive midler svarede Torsten Fels, at det var korrekt, at medlemmernes pensionsopsparing gik til fællesskabet ved dødsfald inden folkepensionsalderen. At det alligevel ikke kunne kategoriseres som en "god forretning" skyldtes imidlertid, at det enkelte medlem sjældent havde sparet et større beløb op, end den forsikringssum på 475.000 kr., som gik til de efterladte.

Det var et medlems opfattelse, at flere vælger seniorpension fremfor Arnepension, idet ordningen var mere økonomisk attraktiv. Torsten Fels bekræftede, at seniorpensionen var mere økonomisk fordelagtig for den enkelte, idet der både var en løbende udbetaling, pensionsindbetalingen blev opretholdt af kollektivet og for nogle også en engangsudbetaling. Han bemærkede, at det var hans fornemmelse, at det offentlige var lempelige med at tilkende, og at det var de offentlige tilkendelser, som PenSam udbetalte på baggrund af.

Der blev spurgt til, om PenSam havde lavet beregninger på, hvad det ville betyde i kroner og ører at indføre karensregler eller andre begrænsninger i forbindelse med optag. Torsten Fels forklarede, at arbejdet var igangsat, og at resultaterne ville indgå i oplægget ved forårsmødet i 2023.

Det blev bemærket, at det var svære og hårde drøftelser vedr. karensregler m.m., som lå foran forbrugergupperne i foråret 2023, da der var tale om et stort skred i de gamle værdier om

solidaritet. Der lød derfor en opfordring til, at materialet herom blev udsendt i rigtig god tid, således der var mulighed for at drøfte med baglandet forud for mødet.

5. Kritisk sygdom – en del af pensionskronen

Torsten Fels præsenterede punktet om kritisk sygdom, som var en del af den samlede pensionskrone.

Torsten Fels fortalte, at antallet af udbetalinger til kritisk sygdom gennem årene lå stabilt med 1.362 udbetalinger i 2021. I forhold til hvilken medlemsgruppe, hvor der skete flest udbetalinger til, så var det i alderen 50-60 år, hvilket der ikke var noget overraskende i.

Over årene var sundhedsvæsenet blevet bedre til at screene, behandle og medicinere patienter, således langt flere heldigvis overlevede. Det havde også den betydning, at mange i dag kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet efter udbetaling for kritiske sygdomme. Det var også tendensen, når man så ind i tallene hos PenSam. Torsten Fels forklarede, at så man på medlemmernes livsforløb 5 år efter, at de havde fået en kritisk-sygdom udbetaling, så var fire femtedel af medlemmerne fortsat i live, mens den sidste femtedel var afgået ved døden.

Torsten Fels vendte kort tilbage til snakken om karensregler og arbejdet med at reducere forsikringsomkostninger med et konkret eksempel fra pensionsbranchen som gik på, at nogle praktiserede at trække udbetalingen ved kritisk sygdom fra i dødsfaldsdækningen, i de tilfælde hvor medlemmet døde inden for en kortere periode efter kritisk sygdom.

Herefter gav Torsten Fels ordet videre til dagens gæst, som var praktiserende læge Thomas Vaabensted, som også de seneste 5 år havde arbejdet som lægekonsulent i PenSam, hvor han behandlede sager om kritisk sygdom.

Thomas Vaabensted fortalte først nærmere om, hvordan en sagsbehandling vedr. kritisk sygdom så ud i PenSam, og at hans opgave i den forbindelse handlede om at vurdere sager med udgangspunkt i betingelserne på diagnosetidspunktet med henblik på, om der var grundlag for udbetaling.

Sidenhen handlede oplægget om, hvilke diagnoser på PenSam's diagnoseliste, som ofte forårsagede hvilke livsforløb efterfølgende.

Konkret handlede det om, hvilke forudsætninger de enkelte diagnoser gav for at vende tilbage til arbejdsmarkedet helt, delvist eller slet ikke.

For flere af diagnoserne var tilfældet, at det kunne ende med alle tre scenarier alt efter eksempelvis helbred og hvor hurtigt, man blev behandlet.

Andre diagnoser var lettere at placere i en "kasse", eksempelvis ALS, hvor der i dag var ringe behandlingsmuligheder, og hvor mange døde inden for få år. Blindhed og døvhed var omvendt diagnoser, som ikke man døde af, men som var begrænsende, og hvor det sjældent var muligt at vende tilbage i det samme job.

Thomas Vaabensted fortalte herefter nærmere om, hvordan den samme diagnose kunne have vidt forskelligt udfald, alt efter hvem og hvordan den ramte. Det gjorde han med udgangspunkt i tre konkrete cases vedr. blodprop i hjernen, blodprop i hjertet og tarmkræft.

Der blev åbnet for spørgsmål fra salen.

Der var holdninger om, at alle med en diagnose på PenSam's liste burde få udbetaling uden at skulle møde en masse underliggende kriterier også. Thomas Vaabensted svarede, at der var diagnoser, hvor diagnosen i sig selv var nok, men også andre diagnoser, hvor det handlede om, i hvilken grad man blev ramt.

Det blev bemærket, at dengang kritisk sygdom-dækning blev indført, så var der tale om stærkt invaliderende diagnoser eller diagnoser med dødelig udgang. Der blev udtrykt ønske fra salen om at se listen igennem med kritiske øjne, da det ikke længere var tilfældet og størstedelen levede videre.

Der blev spurgt til, hvorvidt angst kunne betragtes som kritisk sygdom. På det svarede Thomas Vaabensted nej, men at han var bevidst om, at mange danskere rammes af psykiske lidelse, som kan gøre det svært at passe et arbejde. Formentligt ville det få antallet af udbetalinger til kritisk sygdom til at stige meget, hvis man skulle begynde at udbetale til psykiske lidelser. Han betonedede, at der på nuværende tidspunkt var stor politisk bevågenhed på området med henblik på forbedringer.

Flere påpegede, at de havde oplevet kolleger eller bekendte, hvor udbetalingen ved kritisk sygdom havde haft stor betydning i forhold til hurtigere at komme tilbage til livet og arbejdspladsen, hvorfor man skulle være varsom med at skære i den.

Der blev spurgt til sammenhængen mellem antal udbetalinger til kritisk sygdom og prisstigninger på forsikringer. Torsten Fels svarede, at prisstigningen var 0 kr. Det blev herefter bemærket i salen, at det ikke var i forhold til kritisk sygdom, man burde sætte ind med "indskrænkende" tiltag.

På et spørgsmål vedr. muligheden for advokatbistand på afviste sager om kritisk sygdom svarede Thomas Vaabensted, at det var en mulighed, og at han havde set få eksempler herpå. Han forklarede, at det også var en mulighed, at PenSam hyrede en speciallæge, som så på sagen med nye øjne, men at dette var omkostningstungt. Der havde også været eksemplarer på medlemmer, som havde fået foretaget nye private undersøgelser, således der var nyt grundlag for vurdering.

Torsten Fels takkede Thomas Vaabensted for hans besøg og som afslutning på punkterne om pensionskronen og kritisk sygdom præsenterede han tre arbejdsspørgsmål, som han bad forbrugergrupperne om at indgå i drøftelserne ved de separate møder. De lød således:

1. Fastholder vi prioriteringen af opsparing til pension med folkepensionsalder?
2. Skal der sættes et loft over den andel, som går til forsikringer?
3. Er vi villige til at indføre karensregler ved optag af medlemmer?

6. Separate møder i forbrugergrupperne

Se særskilte referater for hver forbrugergruppe.

7. Opsamling på separate møder i plenum

Vibeke Elise Jensen afrapporterede fra Social og Sundhed. Hun fortalte, at der var enighed om, at opsparing til pension skulle være det altovervejende hensyn i prioriteringen af pensionskronens elementer, hvorfor skulle sættes ind over for de stigende udgifter til forsikringer.

Der havde blandt andet været drøftelser af, hvorledes der skulle indføres loft, men det havde der ikke været opbakning til. I stedet havde forbrugergruppen stillet forslag om forskellige initiativer og tiltag, som forbrugergruppen løbende kunne drøfte.

I forhold til indførelse af karensregler var der generelt tilslutning, men enkelte havde også betonet, hvordan det var i modstrid med de solidariske værdier om at bidrage til at understøtte de svageste faggrupper i samfundet.

Forbrugergruppen efterspurgte, at beslutningsmaterialet kunne udsendes op til en måned før afholdelse af forårsmødet, således der var mulighed for at vende forslagene på arbejdspladsen og i baglandet.

Søren Kofod afrapporterede fra Pædagogisk Sektor. Han og forbrugergruppen roste Torsten Fels' forretningsstatus og glædede sig over den gode kontorente, det politiske arbejde i

forbindelse med stigende omkostninger til førtidspension og indblikket i de bæredygtige investeringer, da det var vigtigt, hvad pengene placeres ansvarligt.

Forbrugergruppen var enige om, at prioriteringen af alderspensionen skulle opretholdes, da den ellers ville blive udhulet yderligere.

Der var drøftelser af, at PenSam ikke skulle være en sygekasse, og at det ikke var retfærdigt, at medlemmerne betalte for kollegernes nedslidning med hårdt opsparede pensionspenge, da det var arbejdsgivers ansvar at sikre gode arbejdsforhold- og miljø.

Forbrugergruppen var omkring karensregler for medlemmer med korte opsparingsforløb, hvordan man i praksis skulle trække skillelinjen mellem, hvem der var "inde" og "ude", oprydning i kritisk sygdom-listen og modregning i eksempelvis dødsfaldssummen.

I forhold til det baggrundsmateriale, som PenSam skulle levere forud for forårsmødet 2023 var der blevet udtrykt interesse for, at PenSam så på grunden til, hvorfor der havde været ekstra udbetalinger til dødsfald, og om der i den forbindelse var en forventning om stabilisering igen, eller om det også var et sted at sætte ind i forhold til at nedbringe forsikringsudgifterne. Der var også snakke vedr. at få belyst omkostninger ved, at medlemmer er dækket ét år efter indbetalingsstop.

Pia Heidi Nielsen afrapporterede fra Kost og Service. Hun fortalte, at forbrugergruppen havde bestræbt sig på at huske, at det handlede om økonomi og ikke følelser, selvom det kunne være svært.

Forbrugergruppen var enige om, at prioriteringen af opsparing til pension skulle fastholdes, og at der skulle fokus på hvor stor andel, der gik til forsikringer. Forbrugergruppen fandt, at modregning af udbetalt gruppesum ved kritisk sygdom i gruppesum ved død var en mulighed, som skulle undersøges nærmere fx i forhold til en aldersgraduering.

Forbrugergruppen fandt, at de løsninger, som ville blive fremlagt på forårsmødet, skulle være holdbare og langtidssigtede. Derfor foreslog forbrugergruppen, at der på forårsmødet blev fremlagt tal og prognoser for fremtidens kunder og pension.

Desuden var der ros til Torsten Fels' forretningsstatus, og forbrugergruppen glædede sig over ikke at være blandt de 90.000 pensionister, som stod over for en lavere udbetaling på grund af markedsrenteprodukt.

Jakob Tidemann afrapporterede fra Teknik og Service, hvor man havde drøftet, at det var trist med afkasttab, men også acceptabelt i forhold til verdenssituationen.

Det var også drøftet, at der var stor forståelse for, at kontorente var justeret, men at PenSam alligevel kom til at fremstår utroværdig endnu engang.

Jakon Tidemann betonedede, at PenSam pensions bestyrelse skulle tage udgangspunkt i 5 reelle års afkast, således situationer som disse ikke opstod og spurgte Torsten Fels, om det reelt var tilfældet.

Torsten Fels bekræftede, at det var metoden, men at kontorenten altid blev fastsat med mulighed for justering. Han betonedede, at han naturligvis gerne havde været justeringen foruden, men at den var uundgåelig verdenssituationen taget i betragtning.

Forbrugergruppen havde været enige om en fastholdelse af prioriteringen af alderspensionen med folkepensionsalder, og at loft over andelen til forsikringer og karensregler var aktuelt.

8. Status på reform af forbrugergroupedemokratiet

Torsten Fels gav en status på reformen af forbrugergroupedemokratiet gældende fra og med den kommende valgperiode 2024-2028.

Torsten Fels fortalte, at bestyrelsen i PenSam Pension ved bestyrelsesmødet i oktober 2022 havde behandlet forbrugergruppernes fælles udtalelse. Bestyrelsen havde imødekommet udtalelsen med undtagelse af et enkelt forhold vedr. forslaget om én ekstra bestyrelsesrepræsentant. Han begrundede med, at det ikke ville være hensigtsmæssigt af hensyn til størrelsen på bestyrelsen og balancen mellem henholdsvis nominerede fra arbejdsgiver og – arbejdstager, særligt fagkyndige og medarbejder-/medlemsvalgte bestyrelsesmedlemmer. Desuden ville man fremover omtale forbrugergrupperne som Medlemsforum.

Herefter gik Torsten Fels videre til at præsentere de tre velkendte overordnede principper, forbrugergrupperne havde besluttet tidligere på året, som skulle være styrende for indretningen af fremtidens Medlemsforum. Han var også omkring den nye valgnøgle, der matchede forbrugergruppernes ønske om et mere frit demokratisk valg på tværs af regioner og faggrupper. Konkret kom 30 pladser til at være "øremærket" til faste regioner og faggrupper, mens 40 pladser blev sat fri.

Som afrunding fremlagde Torsten Fels den forventede tidsplan frem mod valget i 2023, hvor bidragsaktive og medlemmer med opretholdt dækning havde mulighed for at være involveret.

Torsten Fels mindede om, at der fortsat var et helt år tilbage i forbrugergrupperne, og at der blandt andet lå vigtige drøftelse og ventede i foråret 2023.

Tine Thordén åbnede for muligheden for at stille spørgsmål.

Der blev spurgt til muligheden for, at bestyrelsessuppleanten fremover deltog ved bestyrelsesmøderne uden stemmeret som kompensation for, at forslaget om én ekstra bestyrelsesrepræsentant ikke kunne imødekommes. Hertil svarede Torsten Fels, at det lovgivningsmæssigt ikke var muligt at have et kommitteret bestyrelsesmedlem siddende, uden at medlemmet havde et helt særligt formål, og uden at der var en "udløbsdato" herfor. Han brugte Palle Nielsen, der blev valgt som kommitteret bestyrelsesmedlem i forbindelse med fusionen mellem PenSam Liv og Pensionskassen PenSam, som et godt eksempel på, hvornår det var muligt.

På et spørgsmål vedr., hvordan de frie pladser skulle forstås svarede Torsten Fels, at de skulle forstås som fuldstændig frie, således der kunne vælges på kandidater på tværs af faggrupper og regioner.

Der blev spurgt til, om man grundigt havde overvejet konsekvenserne af at sige farvel til engagerede ikke-bidragsaktive medlemmer. Torsten Fels henviste til, at det var drøftet ved mødet i foråret 2022, og at der havde været opbakning hertil. Han fortalte, at det bundede i et ønske om, at man fremover selv blev påvirket direkte af de beslutninger, som man var med til at træffe i regi af forbrugergrupperne.

Konklusion

Forbrugergrupperne tog orienteringen til efterretning.

9. Mødeplan 2023

Torsten Fels fremlagde mødeplanen 2023. Der var fælles forårsmøde, herunder separate forbrugergruppemøder mandag den 17. april. Fælles årsmøde, herunder separate forbrugergruppemøder var planlagt til tirsdag den 14. november. Begge dele ville blive afholdt på Hotel Nyborg Strand. Der var ingen bemærkninger til mødeplanen.

Konklusion

Forbrugergrupperne godkendt mødeplan for 2023 og fastsættelse af stedet for møderne.

10. Eventuelt og afslutning

Der blev udtrykt ærgrelser over de forbrugergruppemedlemmer, som var udeblevet uden afbud, da der var betalt forplejning til dem.

Der blev takket for et godt møde.